

Louis Van Eyck getuigt over Cardijn en de KAJ „Hij kon mensen bezielen en begeisteren”

Wie het dit jaar heeft over het feest van de christelijke arbeidersbeweging, kan er moeilijk aan voorbij dat kardinaal Jozef Cardijn, stichter van de KAJ, vijftig jaar geleden overleed. Dat was ook zo op de redactieraad van uw parochieblad. „Het interessantste zou eigenlijk zijn iemand te interviewen die Cardijn nog gekend heeft.” Lang moesten we niet zoeken, vrijwel onmiddellijk viel de naam Louis Van Eyck. Dat bleek een zéér goede keuze.

„Inderdaad, ik heb Cardijn gekend. Ik ben nog misdienaar geweest toen hij het lof opdroeg in de kapel van het Heilig Aanshijn, op het Begijnhof.” En onmiddellijk valt de zin die je bij elke kajotter hoort: „**Hij kon bezielen en begeisteren.** Hij kon de hele wereld aan.” Al voegt Louis er ironisch aan toe dat hij daarbij enige overdrijving niet schuwde. „Als we met een paar honderd man waren, maakte Cardijn er zonder problemen duizend van. Maar hij geloofde in mensen, zijn motto **‘zien, oordelen, handelen’** heeft ons grootgebracht. Ik herinner me nog zijn toespraak na een studieweek in Hoogstraten. Hij had een enorme invloed op ons, vooral omdat hij zo zichtbaar zelf geloofde in wat hij zei. Tot de meisjes van de VKAJ zei hij: Gij zijt zoveel waard als (prinses) Josephine-Charlotte. Kunt ge u voorstellen wat dat betekent als je, zoals mijn vrouw, van je 14 jaar in een naaiatelier werkt?”

Missionarissen

„Hij stimuleerde ons en kon ons op pad zetten. **‘Gij zijt de missionarissen van deze tijd, bij de arbeiders’**, zei hij. Ik krijg er nog koud van. We leefden voor de KAJ en besteedden er graag al onze tijd aan. Van de vier weekends was ik er drie op pad, mijn lief het vierde. En dat na een zware werkweek. Ik heb nog bij de tram in Merksem gewerkt, toen vertrok ik om half zes en was ik terug in Turnhout om kwart na zeven.”

„Mijn vrijage begon op zondagavond om 7 uur”, voegt Louis er lachend aan toe. „Toen ik Margriet in mei om verkering vroeg, moest ik erbij zeggen dat het pas vanaf januari kon beginnen, want eerder had ik geen tijd. Maar uiteindelijk zijn we toch in september begonnen.” Bij die laatste zin fonkelen de ogen van de oude man.

„Cardijn stelde eisen. Weet je dat een gewestleider van jong-KAJ geen verkering mocht hebben vóór zijn 23 jaar? Maar hij gaf ons ook verantwoordelijkheid. Als gewestleider van jong-KAJ stond ik voor 50 jong-kajotters, waarvan er maar 7 naar school gingen. Al de rest was al aan het werken. En elke maand ging ik op huisbezoek, met het ledenblad en om de bijdrage. Maar vooral om te praten. **Het was de vriendschap die ons recht hield. Ik heb er geweldige mensen leren kennen.** Voor de KAJ zijn er vertrokken naar Afrika en naar Zuid-Amerika, weet je dat?” “Maar de KAJ was er ook voor ons. In 1943 was ik volkomen verzwakt door de ellende. Ik woog als 14-jarige nog 29 kg. Toen kon ik via KAJ twee maal voor een periode terecht in een herstellingsoord voor verzwakte jongeren in West-Vlaanderen. En we hadden geweldige proosten. Zo denk ik dankbaar terug aan pater Desiderius van de franciscaanse jeugdwerking, die onze proost was in Sint-Pieter.” „Ik was bij de KAJ van 1942 tot 1955, toen we trouwden.” **Maar kajotter ben je voor het leven,** Louis zit als een levendig voorbeeld daarvan voor mij. „Ook mijn vrouw kwam uit VKAJ en **we hebben heel ons huwelijksleven in de lijn van de KAJ uitgebouwd.** Daar ben ik heel dankbaar om. Leven met Margriet was een grote rijkdom voor mij. Ze ‘bewaarde alles in haar hart’, zeker de verhalen van onze kinderen.” Ik merk de dubbele trouwring op aan zijn hand. „Ze is nu al 14 jaar overleden. Ik kan ze niet meer aanraken, maar ik ben ze niet kwijt.”

Ook de vorming die Louis bij de KAJ kreeg, maakt hem dankbaar. „**Ik ben echt gevormd door de studiekringen van de KAJ.** Voor wie meer wilde waren er zelfs nationale studieweken, in Drongen en in Sint-Pieters Woluwe, met sprekers die ons echt optilden. Hier in Turnhout was dit bijvoorbeeld pater Cleymans, de jezuïet.” Ik heb zelfs het gevoel dat die vorming doorwerkt tot op vandaag. Als ik Louis vraag hoe hij naar de kerk en de wereld van vandaag kijkt, volgt een opvallend positief antwoord. „Ik vind wat vandaag gebeurt heel interessant. We hebben geleerd dat geloof geen kwestie is van teksten en gebeden kennen. **Geloof is een werkwoord en toont zich in inzet voor de minsten. Dat is helemaal in de lijn van Cardijn,** hij geloofde in kleine mensen. De kerk is vandaag anders, maar geloof is iets van het hart, dat kun je niet meten. Trouwens, het evangelie zijn duidingsverhalen, je moet dat vaak niet zo letterlijk nemen. Het gaat erom wat hij ons wou meegeven.”

Raimon Panikkar

Mijn mond valt helemaal open als deze 88-jarige arbeider een theologische beschouwing geeft waar veel professionals heel wat kunnen van leren. Moeiteloos verwijst hij naar **Raimon Panikkar**, de Catalaans-Indische theoloog. „We moeten ophouden ons God voor te stellen als iemand die willekeurig goed en kwaad uitdeelt, zoals aan een kraam op Turnhout kermis. **Er zijn al veel te veel ‘beelden’ van hem gemaakt.** Panikkar zegt: **‘Je kunt zeggen: God is... en dan moet je stoppen.’** Want dan heb je bevestigd dat hij er is, en al wat je meer zegt, is vertekend en is iets wat wij zelf invullen.”

Ook over de evolutie van onze samenleving klinkt Louis verrassend eigentijds. „**Zelfs mijn eigen familie is vandaag multicultureel, en ik vind dat heel positief. Dat opent mijn wereld.**” Maar het kan ook pijn meebrengen. Louis raakt wat geëmotioneerd als hij spreekt over het sterven een adoptiekleinkind. „Dat laat me nooit meer los. Maar toch geniet ik van het engagement van mijn kinderen en kleinkinderen in allerlei projecten. Het heeft me zelfs in Congo gebracht, waar ik een indrukwekkende kerk leerde kennen.”

Ons gesprek duurde langer dan voorzien, gewoon omdat zo boeiend was. Ik ben nog volop onder de indruk als ik naar huis rijd. Sterker dan ooit besef ik hoezeer Cardijn gelijk had met zijn bijzondere waardering voor zijn kajotters. Ik heb vandaag een grote mijnheer gesproken, dringt tot mij door, dat was een voorrecht. Bedankt Louis, kajotter voor het leven.

Dirk Godecharle